

Assaig

Lectures obligatòries

Jordi Cervera

La paraula *obligatòria* acompanyant la de *lectura* acaba sent sempre sinònim de problemes. En aquest cas, però, aquesta obligatorietat no aniria lligada a les imposicions i sí que ho faria a la necessitat de descobrir llibres imprescindibles, obres que són garantia de bones estones, d'emocions i de saviesa adquirida.

Josep M. Aloy, un manresà que ha estat professor de literatura, especialista en la vida i l'obra de Josep Vallverdú i que després ha treballat a la Generalitat en l'àmbit de la delinqüència juvenil, és tot un expert en aquest tema.

Un valor afegit, ja que, de fet, en qüestions com aquesta sovint acaba pesant més la passió que l'erudició. Si, com és el cas, es donen totes dues, encara millor. El subtítol de l'obra, *Et diran que llegeixis, Bernat* ja és ben aclaridor: *Mig segle de literatura catalana per a joves (1960-2010)*.

Aloy repassa aquests cinquanta anys rics i plens de canvi i fa desfilar el bo i millor de la literatura juvenil, una etiqueta sempre polèmica però prou aclaridora, tot i que, no cal enganyar-se, la literatura de qualitat no lliga amb les dades del DNI. Com totes les tries, aquesta també és personal i es deixa dur pel coneixement propi, per la passió, pels referents, però tampoc no fuig de la realitat, del què és la literatura per a joves de casa nostra. Potser algun lector pot arribar a trobar a faltar-hi algun nom, però no hi ha dubte que els que hi són hi han de ser per mèrits propis.

Arrenca amb els grans, els imprescindibles, la gent que ha fet que la literatura juvenil catalana sigui el que és i que, de ben segur, si haguessin nascut en algun altre país ara serien reverenciats arreu. Els llibres de Josep Vallverdú, Sebastià Sorribas, Joaquim Carbó, Miquel Rayó i Gabriel Janer Manila serveixen per bastir una petita i imprescindible guia de lectura per endinsar-se, després, en territoris més complexos sense poder amagar tampoc la seva passió per tres autors estrangers d'alt voltatge: Gianni Rodari, Roald Dahl i Michael Ende.

El terreny de l'assaig entra sense embuts en el paper dels mestres, en el de la mateixa concepció de la lectura, en el paper de la poesia i del teatre a l'escola, en la necessitat de jugar amb els contes, en la necessitat de llegir, de descobrir mons nous, de despertar la imaginació, en la qualitat i la idoneïtat de les lectures obligatòries i, sobretot, en aquesta característica que ha d'acompanyar qualsevol bon llibre i que, en paraules d'Aloy, és que esgarrapi una mica.

El seu esgarrapa i és ple de llibres que esgarrapen. I tinc la sensació que s'hauria de convertir en lectura obligatòria per a tots aquells que prescriuen lectures obligatòries. De fet, llegir-lo encomana passió, ganes de llegir, de remenar, de gaudir amb la lectura, i això, en aquests temps descreguts que vivim i en què la literatura juvenil és la germaneta pobre i amagada, és un valor que cal agrair amb tota sinceritat. *

Obra poètica completa

Autora: **Rosa Leveroni**
Edició: **Abraham Mohino**
Editorial: **CCG Edicions**
Girona, 2010
Pàgines: **558**
Preu: **25 euros**

Rosa Leveroni (1910-1985) va excel·lir com a poeta

FERRAN SENDRA

Mohino ha incorporat a la tradició catalana un nou model d'obra poètica completa que es coneix en el món anglosaxó com el *source book* o *llibre de les fonts*. Això vol dir que el volum inclou tots els elements que necessitem per acararnos amb l'obra lírica de Leveroni: els poemes amb el text ben fixat (tant els editats en llibre per l'autora com els no recollits fins ara i els rigorosament inèdits); les seves versions de poesia clàssica i moderna (també les publicades, les no recollides i les inèdites); els escrits diversos i dispersos que Leveroni va deixar sobre la seva poesia i l'art de la poesia; i una sèrie d'eines crítiques com ara els grans pròlegs que Riba, Espriu i Campmany van escriure per encapçalar els seus llibres, els estudis d'Abraham Mohino i Vinyet Panyella que obren i tanquen el magne recull, una cronologia extensa i una bibliografia selecta.

Reciclatge poètic

A hores d'ara, tots els lectors de poesia catalana moderna estan en fals perquè no han llegit l'obra poètica de Rosa Leveroni ni la coneixen a fons. A partir de la publicació d'aquest volum ens haurem de reciclar tots. Haurem de ressituar-nos completament davant de la producció lírica de Leveroni. Haurem d'entendre que Rosa Leveroni

és una de les veus més destacades del segle XX, una veu que encarna, amb precisió, el sentit dramàtic de la pèrdua que va provocar l'adveniment de l'era moderna.

I, finalment, podrem deixar enrere l'absurda *boutade* de Ferrater que la nostra poeta sabia escriure però no tenia res a dir. *Obra poètica completa* és una demostració innegable que sabia escriure i tenia moltes coses a dir. Algun dia haurem d'arribar a la conclusió que la duresa amb la qual Ferrater tractava certs escriptors com Maragall, Espriu, Teixidor o Leveroni sovint era una confessió encoberta d'enveges o deutes. En aquest sentit, Ferrater actuava exactament igual que Ernest Hemingway amb Gertrude Stein, Sherwood Anderson i F. Scott Fitzgerald.

Posem-nos tots a redescobrir Rosa Leveroni de dalt a baix. Aquest article l'hauria d'haver escrit Joan Triadú. Era un dels darrers encàrrecs que el director del nostre suplement David Castillo va tenir l'ocasió de formalitzar al seu crític estrella. Triadú sempre havia seguit amb el màxim interès i respecte el desplegament de l'obra de Leveroni, però no va tenir temps de redactar la seva ressenya. Vull pensar que subscriuria la meua visió de la importància indiscutible de la publicació d'aquesta edició definitiva. *

tradició de la poesia catalana moderna. I a partir d'aquí l'estudiós ha pogut prendre amb encert totes les decisions que calia sobre la fixació del cànon de l'obra poètica de Leveroni.

Ulls a través

Autora: **Gemma Arimany**
15è premi de Poesia Miquel Martí i Pol
Editorial: **Servei de Publicacions de la UAB**
Pàgines: **146**
Preu: **15 euros**

Gemma Arimany

LAURA PORTAL

molt abans que jo et vegi". A qui se li acut una imatge tan expressiva per a aquesta experiència? En un altre poema de l'obra, veiem com el personatge de l'autora es maquilla, observant-se des de fora amb un punt d'ironia autoreferencial: "M'emmascaro de khol negre, / carbó que m'intensifiqui; / llapis, ombres i rímels, / que adornen i endureixen, / que fan un xic dolenta, / com a les primeres pel·lis".

Encara en uns altres versos, ens parla de la música en un tren de rodalies, de camí cap a la feina, i ens

confessa que tot i ser contrària al fil musical imposat, es deixa emocionar, involuntàriament, per una melodia. O bé ens sorprèn amb una comparació inesperada en un poema amorós: "Com les gotes d'oftalmòleg, / la teva imatge". És aquesta capacitat de treure una guspira de màgia d'una situació quotidiana, i de compartir la màgia amb el lector, el

que ens fa llegir *Ulls a través* amb il·lusió i ens permet identificar-nos amb allò que se'ns hi explica.

I una altra cosa: tots els poetes joves escriuen sobre l'amor, o sobre l'erotisme, però són pocs els que saben escriure'n sense caure en l'exhibicionisme o en el lloc comú. Gemma Arimany en parla amb la justa mesura de sinceritat i discreció. "Tots els meus colors / (carn, negre, blanc, rosa) / esperen frisosos / que els envermelleixis". A més a més, l'autora forma part del grup Mecànica Orgànica, i tot sovint canta alguns d'aquests poemes, acompanyada per Arnau Tintó (guitarra); que la seva poesia es presti a ser musicada vol dir que ja és harmoniosa per ella mateixa, i té un ritme àgil i vigorós. Tant de bo aquesta música verbal pugui alegrar moltes oïdes, encara que entri a través de la lletra impresa, és a dir, a través dels ulls. *

Et diran que llegeixis, Bernat

Autor: **Josep M. Aloy**
Editorial: **L'Albí**
Berga, 2011
Pàgines: **208**
Preu: **20 euros**